

Gne eller den Anden for nær. (Tscherning: Staten!) Staten er den Gne og Udrederen den Anden. Jeg kom dernæst tvungen af de arede Medlemmer til at udtale mig om Lovtydningen, for at vise, at denne Lovtydning ikke var saa klar som de stillede det frem, for at vise, at der ikke her var et tvivlsomt Retstrækning, som Staten kunde siges at eftergive. Kun ved dette Synspunkt fortes jeg ind paa Lovtydningen; mit Hovedsynspunkt er og bliver, at vi her have med et Lovgivningsspørgsmaal at gjøre, og ikke med et Fortolkningsspørgsmaal. Den, som er noget vant til at have at gjøre med omvistede Fortolkningsspørgsmaal, sætter ikke saamegen Lidenskab ind i et Fortolkningsspørgsmaal, thi han veed af Erfaring, at Meningerne kunne være deelte mellem lige agtværdige Mænd om et tvivlsomt Fortolkningsspørgsmaal, han søger, hvor der er Tale om en ny Lovgivningsbestemmelse at finde en billig Afgjørelse, og sætter ikke sin Vægt i hvilken Fortolkning af en ældre Lov der er den rette eller ikke. Jeg beklager nu aldeles vist, at den arede Rigsdagsmand for Holbeks Amts 2den Valgkreds (Tscherning) ikke har været Medlem af Udvalget; det vilde i Udvalget have været mig en særdeles Fornøielse, om jeg kunde med ham i større Details netop have gjennemgaaet dette Fortolkningsspørgsmaal; jeg troer ikke, at det vil interessere Thinget i samme Grad at forfølge et Lovtydningsspørgsmaal i dets Enkeltheder. Siden jeg, om jeg saa maa sige, til Straf, fordi jeg sidst, da denne Sag skulde gaae over fra 1ste til anden Behandling, meente, at man skulde fastholde de sædvanlige Principer for Udvalgs Behandling, er bleven kastet ind i denne Sag, saa har jeg ogsaa efter Gvne sagt at sætte mig ind deri. Men jeg har ikke havt Udgang til disse Bøger, der, om jeg ikke tager Feil, høre til en Art luffede Bøger, det vil sige, saadanne, der ikke findes i Bogladen, de Bøger, nemlig som i sin Tid ubearbejdedes til Brug ved Høifskolen, jeg har ikke havt dem til Laans og har ikke kunnet gjennemlæse dem. Jeg vil altsaa blot bemærke for det første, at jeg ikke troer, at disse Bøger have anden Autoritet end den, der kan tilkomme deres Indhold isølge dettes eget

Gehalt. Jeg kan umuligt troe, at man skulde have ordnet Massineriet saa besværligt ved Høifskolen, at hvert Ord som blev søgt i Haandbogen, skulde have Bestyrelsens Approbation (Tscherning: Jo, det er Tilfældet!) Ja, jeg kan ikke troe det, det vilde dog være en stor Urimelighed, at man virkelig skulde have villet, at ethvert Ord som stod i en trykt Lærebog, skulde have Bestyrelsens Approbation. Gud hjælpe Lærerne ved Høifskolen, hvis det var Tilfældet, Gud hjælpe Regjeringen, om den skulde undersøge og approbere ethvert Ord, der stod i den Bog (Grundtvig: Og hvert Ord de sagde). Ja, det manglede blot, som den arede Rigsdagsmand sagde, at hvert Ord, som de sagde, ogsaa skulde approberes, for at gjøre Høifskolen til en Umulighed. Nei, heldigviis er en Høifskole en Høifskole, den er ikke et saadant Echo af ministeriel eller Generalistets Ordre. Men om saa var, hvad fik vi saa ud af det. Vi fik ikke Andet ud af det, end at vi havde Meninger udtalt af de Mænd, som dengang repræsenterede den militaire Administration, thi Meningen er vel ikke, at Bøgerne have været Statsraadet forelagt og have faaet kongelig Approbation, eller at den har været sendt til Cancelliets Betænkning, og dog havde Cancelliet dengang ogsaa et Ord at sige med i disse Sagers Behandling. Altsaa skulde jeg troe, at der her er ikke Spørgsmaal om nogen Autoritet, som henter sin Styrke fra Andet end sin Begrundelse (Tscherning: Det har jeg ogsaa sagt!). Nei der er sagt Mere (Nei!). Naa, saa der tales nu slet ikke om anden Autoritet, end den, som skal tilkomme Grundene. Vel, saa maa det bemærkes, at i denne Sætning, som blev oplæst af den omtalte Bog, der var ingen Grund; der var en Mening, der var aldeles ingen Grunde; jeg tilstaaer, at jeg sætter meget mere Priis paa den arede Rigsdagsmand, end paa hans Autoritet, jeg sætter meget mere Priis paa hans Udsvikling end paa hans Bog. Betragter jeg nu hans hele Udsvikling, saa siger jeg med Hensyn til denne Udsvikling, at ogsaa jeg har gjort, hvad jeg i denne korte Frist kunde, for at sætte mig ind i denne Sag, for at see, om her virkelig var et saadant tvivlsomt Retstrækning, som er paa-